

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΖΩΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ, ΓΑΛΑΚΤΟΣ,
ΜΕΛΙΟΥ, ΑΥΓΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Αθήνα, 19-6-2015
Αρ. πρ.: 19555/68691

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Ταχ.Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας : 101 76 Αθήνα
Πληροφορίες : Δ. Μίντζα-Ειρ.Γεωργίου
Τηλέφωνο : 2108223540
TeleFAX : 210 8230439
e-mail : ka6u074@minagric.gr

ΘΕΜΑ : Διευκρινήσεις επί θεμάτων παρακολούθησης περιοχών παραγωγής ΖΔΜ.
ΣΧΕΤ. : Το με αριθμ πρωτ 1558/45842/12-04-2012 έγγραφό μας.

Σε συνέχεια της επιθεώρησης από το FVO με αριθμό αναφοράς DG(SANTE)/2014-7127, σχετικά με την αξιολόγηση των συστημάτων ελέγχου που διέπουν την παραγωγή και τη διάθεση στην αγορά Ζώντων Δίθυρων Μαλακίων (ΖΔΜ) και των ευρημάτων που προέκυψαν από αυτή, σας αποστέλλουμε διευκρινίσεις και συμπληρωματικές κατευθυντήριες οδηγίες για την παρακολούθηση των περιοχών παραγωγής των ΖΔΜ.

1. Κατάσταση επαγρύπνησης

Κατάσταση επαγρύπνησης, είναι η κατάσταση αυξημένης παρακολούθησης, σε περιοχές παραγωγής στις οποίες παρατηρήθηκαν οι παρακάτω τιμές δυνητικά τοξικού φυτοπλαγκτού σε δείγμα θαλασσινού νερού:

- ο αριθμός των κυττάρων των ειδών που ενοχοποιούνται για παραγωγή παραλυτικών τοξινών (PSP) υπερβαίνει τα 500 κύτταρα/λίτρο
- ο αριθμός των κυττάρων των ειδών *Pseudo-nitzschia* που ενοχοποιούνται για παραγωγή αμνησιακών τοξινών (ASP) υπερβαίνει τα 50.000 κύτταρα/λίτρο
- ο αριθμός των κυττάρων των ειδών που ενοχοποιούνται για παραγωγή λιπόφιλων τοξινών υπερβαίνει τα 200 κύτταρα/λίτρο
- σε περίπτωση αναγνώρισης από την Εργαστηριακή Μονάδα Θαλάσσιων Τοξικών Μικροφυκών (ΕΜΘΤΜ) και άλλων δυνητικά τοξινοπαραγωγών ειδών μικροφυκών από τα έως σήμερα ταυτοποιηθέντα είδη στις περιοχές μας ή μικροφυκών που δυνητικά παράγουν τοξίνες οι οποίες δεν κατατάσσονται στις ανωτέρω κατηγορίες (π.χ. βενθικά είδη του γένους *Ostreopsis*).

Αυτό συνεπάγεται ότι στην **εβδομαδιαία** διενέργεια ελέγχου για παρουσία δυνητικά τοξικού φυτοπλαγκτού –δηλ. δείγμα νερού – και για παρουσία βιοτοξινών –δηλ. δείγμα σάρκας- θα προστεθεί μια επιπλέον δεύτερη (2^η) δειγματοληψία τόσο νερού όσο και σάρκας η οποία θα διενεργείται, οπωσδήποτε την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα από τη λήψη του εργαστηριακού αποτελέσματος για τη σάρκα και όχι σε λιγότερο από 48 ώρες από την διενέργεια της πρώτης δειγματοληψίας .

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι παρά τη διενέργεια της επιπλέον δειγματοληψίας, το πρόγραμμα ελέγχου σε εβδομαδιαία βάση συνεχίζεται κανονικά, εκτός εάν τα αποτελέσματα της επιπλέον δειγματοληψίας οδηγήσουν σε λήψη μέτρων.

Παρακάτω δίνονται προς διευκόλυνση όλοι οι πιθανοί συνδυασμοί εργαστηριακών αποτελεσμάτων με την αντίστοιχη διαχείρισή τους.

Η διαχείριση των αποτελεσμάτων για τις **παραλυτικές τοξίνες (PSP)** γίνεται με την ίδια κατεύθυνση που δίνεται στον παρακάτω πίνακα για τις λιπόφιλες τηρώντας τα όρια τιμών που ισχύουν για το αντίστοιχο δυνητικά τοξικό φυτοπλαγκτό και τις παραλυτικές τοξίνες.

Λιπόφιλες τοξίνες

Δειγματοληψία Νερό & Σάρκα	Δυνητικά τοξικό φυτοπλαγκτό (Νερό)	Βιοτοξίνες (Σάρκα)	Ενέργειες
1^η Δειγματοληψία	Υπέρβαση ορίων λήψης μέτρων >1.000	Ανεξαρτήτως τιμής	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε θαλασσινό νερό *
	<200	Θετική >160 (μg OA eq/Kg)	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος)
	<200	Αρνητική <160 (μg OA eq/Kg)	Συνέχιση του εβδομαδιαίου προγράμματος
	Εντός ορίων επαγρύπνησης 200-1.000	Θετική >160 (μg OA eq/Kg)	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος)
	Εντός ορίων επαγρύπνησης 200-1.000	Αρνητική <160 (μg OA eq/Kg)	2^η Δειγματοληψία Νερό & Σάρκα
2^η Δειγματοληψία	Εντός ορίων επαγρύπνησης 200-1.000	Αρνητική <160 (μg OA eq/Kg)	Συνέχιση του εβδομαδιαίου προγράμματος
	Εντός ορίων επαγρύπνησης 200-1.000	Θετική >160 (μg OA eq/Kg)	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος)
	Υπέρβαση ορίων λήψης μέτρων >1.000	Ανεξαρτήτως τιμής	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος του Νερού *
	<200	Θετική >160 (μg OA eq/Kg)	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος)
	<200	Αρνητική <160 (μg OA eq/Kg)	Συνέχιση του εβδομαδιαίου προγράμματος

* Εφιστάται η προσοχή ότι σε αυτές τις αποφάσεις Λήψης μέτρων ΔΕΝ θα πρέπει να ζητείται ανάκληση προϊόντος. Εάν στη συνέχεια το εργαστηριακό αποτέλεσμα σε σάρκα δείξει υπέρβαση βιοτοξινών, τότε πρέπει να εκδίδεται άμεσα έγγραφο από την εμπλεκόμενη Περιφερειακή Ενότητα

για ανάκληση του προϊόντος με ημερομηνία εξαλίευσης από την ημερομηνία της δειγματοληψίας και μετά.

Αμνησιακές τοξίνες(ASP)

Δειγματοληψία Νερό & Σάρκα	Δυνητικά τοξικό φυτοπλαγκτό (Νερό)	Βιοτοξίνες (Σάρκα)	Ενέργειες
1^η Δειγματοληψία	Ανεξαρτήτως τιμής	Θετική >20 (mg DA/Kg)	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος)
	<50.000	Αρνητική <20 (mg DA/Kg)	Συνέχιση του εβδομαδιαίου προγράμματος
	Υπέρβαση ορίων λήψης μέτρων >200.000 ↓ Προληπτική Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος του Νερού**	Τιμή >5 (mg DA/Kg)	Συνέχιση της Λήψης μέτρων μετά και από την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος εάν η τιμή του δομοϊκού>20 mg DA/Kg)
	Υπέρβαση ορίων λήψης μέτρων >200.000 ↓ Προληπτική Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος του Νερού**	Τιμή <5 (mg DA/Kg)	Άρση Μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα & 2^η Δειγματοληψία Νερό & Σάρκα στο πλαίσιο της εντατικοποίησης για επιβεβαίωση της Άρσης Μέτρων και όχι της επαγρύπνησης.
	Εντός ορίων επαγρύπνησης 50.000-200.000	Τιμή >5 (mg DA/Kg)	Λήψη μέτρων Αμέσως μετά την έκδοση του αποτελέσματος σε σάρκα (& ανάκληση προϊόντος εάν η τιμή του δομοϊκού>20 mg DA/Kg) & 2^η Δειγματοληψία Νερό & Σάρκα
	Εντός ορίων επαγρύπνησης 50.000-200.000	Τιμή <5 (mg DA/Kg)	2^η Δειγματοληψία Νερό & Σάρκα
2^η Δειγματοληψία	Η διαχείριση των αποτελεσμάτων θα είναι ακριβώς όπως στην 1 ^η δειγματοληψία		

** Εφιστάται η προσοχή ότι σε αυτές τις αποφάσεις Λήψης μέτρων ΔΕΝ θα πρέπει να ζητείται ανάκληση προϊόντος.

Επίσης για τις αποφάσεις Λήψης και Άρσης Μέτρων ισχύουν τα παρακάτω:

- Στα έχοντας υπόψη αναγράφονται πάντα οι ημερομηνίες και οι αριθμοί πρωτοκόλλου όλων των εργαστηριακών αποτελεσμάτων, που οδήγησαν είτε στη Λήψη Μέτρων είτε στην Άρση Μέτρων.
- Λήψη Μέτρων/Άρση Μέτρων γίνεται για κάθε κατηγορία κινδύνου ξεχωριστά (Μικροβιολογικός Έλεγχος, Θαλάσσιες Βιοτοξίνες - Δυνητικά Τοξικό Φυτοπλαγκτό, Χημικές Προσμίξεις, Έλλειψη δείγματος ή μη επαρκής δειγματοληψία) και για κάθε Περιοχή Παραγωγής ξεχωριστά, ακόμα και αν σε δύο ή περισσότερες Περιοχές Παραγωγής της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας, υπάρχει η ίδια κατηγορία κινδύνου.
- Στην χρονική περίοδο που μια Περιοχή Παραγωγής είναι με Λήψη Μέτρων για μια κατηγορία κινδύνου και υπάρξει εργαστηριακό αποτέλεσμα για άλλη (2^η) κατηγορία κινδύνου που οδηγεί σε μέτρα τότε θα εκδοθεί και 2^η Λήψη Μέτρων για τη 2^η κατηγορία κινδύνου. Εφιστάται η προσοχή ότι όταν μία Περιοχή είναι με Λήψη Μέτρων λόγω υπέρβασης των ορίων του δυνητικά τοξικού φυτοπλαγκτού (Απόφαση στην οποία δεν απαιτείται ανάκληση προϊόντος) και στη συνέχεια εκδοθεί εργαστηριακό αποτέλεσμα με υπέρβαση βιοτοξινών πρέπει να εκδίδεται άμεσα έγγραφο από την εμπλεκόμενη Περιφερειακή Ενότητα για ανάκληση του προϊόντος με ημερομηνία εξαλίευσης από την ημερομηνία της δειγματοληψίας και μετά.
- Αναγράφεται τόσο η εμπορική όσο και η επιστημονική ονομασία όλων των εξαλιευόμενων ειδών ΖΔΜ /εχινοδέρμων/ γαστερόποδων, για τα οποία ισχύει η Λήψη και η Άρση Μέτρων. Όροι όπως όστρακα και δίθυρα οδηγούν σε παρανοήσεις με αποτέλεσμα τη μη ορθή διαφύλαξη της Δημόσιας Υγείας.

Το ίδιο ισχύει και για τις **Αποφάσεις Ορισμού και για τις Αποφάσεις Κατηγοριοποίησης**, στις οποίες πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά όλα τα είδη τα οποία εξαλιεύονται με εμπορική και επιστημονική ονομασία. Στην περίπτωση των μυδιών (*Mytilus galloprovincialis*) διευκρινίζεται εάν πρόκειται για καλλιέργειες ή/και αυτοφυή (άγρια είδη).

Επίσης **όλες οι Αποφάσεις** (Ορισμού, Κατηγοριοποίησης, Λήψης Μέτρων, Άρσης Μέτρων, Σχέδιο Δειγματοληψίας) πρέπει να αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια και να αναγράφεται ο αριθμός ΑΔΑ.

2. Σημεία επαφής

Για την καλύτερη επικοινωνία και διάχυση της πληροφορίας, παρακαλείστε όπως ορίσετε και μας κοινοποιήσετε άτομο/α της υπηρεσίας σας ως σημεία επαφής για θέματα που αφορούν στον επίσημο έλεγχο των ΖΔΜ.

3. Έγγραφο καταγραφής

Σε Περιοχές Παραγωγής ΖΔΜ που είναι χαρακτηρισμένες υγειονομικά ως Α και είναι με Λήψη Μέτρων λόγω υπερβατικού μικροβιολογικού αποτελέσματος, εφιστάται ιδιαίτερα η προσοχή στην ορθή συμπλήρωση του Εγγράφου Καταγραφής. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει στο Έγγραφο Καταγραφής στο σημείο που αναγράφεται η Κατηγοριοποίηση, να επιλέγεται/σημειώνεται το Β και να δίνεται η αντίστοιχη διευκρίνιση και σε καμία περίπτωση να μην συμβαίνει το αντίστροφο.

Επίσης, όταν μια Περιοχή Παραγωγής είναι χαρακτηρισμένη υγειονομικά ως Α για συγκεκριμένα είδη ΖΔΜ ενώ για κάποια άλλα είδη είναι χαρακτηρισμένη υγειονομικά ως Β, τότε στο Έγγραφο Καταγραφής στο σημείο που αναγράφεται η Κατηγοριοποίηση, επιλέγεται/σημειώνεται η **ισχύουσα για το συγκεκριμένο εξαλιευόμενο είδος** και σε καμία περίπτωση μια κοινή για όλα.

Τέλος, το λευκό φύλλο/ πρωτότυπο του Εγγράφου Καταγραφής θα πρέπει αφού σφραγιστεί και υπογραφεί από τον τελικό αποδέκτη, ακόμα και αν βρίσκεται στο εξωτερικό (Κέντρο Αποστολής ή Εγκατάσταση Μεταποίησης), **να αποστέλλεται** στην Περιφερειακή Ενότητα (στο σημείο επαφής) από την οποία θεωρήθηκε το τετραπλότυπο. Σε αντίθετη περίπτωση δεν θα γίνεται θεώρηση νέων εγγράφων καταγραφής.

Οι λίστες με τα στοιχεία επικοινωνίας των αρμοδίων (σημεία επαφής) για θέματα ΖΔΜ σε όλες τις εμπλεκόμενες Περιφερειακές Ενότητες θα πρέπει, με ευθύνη των υπευθύνων των επιχειρήσεων τροφίμων –FBOs (σκάφος, εκμεταλλεύσεις καλλιέργειας ΖΔΜ, Κέντρα Καθαρισμού, Κέντρα Αποστολής, Αποκελυφωτήρια) να είναι διαθέσιμες και στους τελικούς αποδέκτες του εξωτερικού.

4. Μη διενέργεια ή ανεπαρκής δειγματοληψία

Στις περιπτώσεις που δεν γίνεται η δειγματοληψία και η ανάλυση βιοτοξινών, για οποιοδήποτε αιτία – κακές καιρικές συνθήκες, έλλειψη δείγματος, έλλειψη προσωπικού κλπ- ή το δείγμα που παρέλαβε το εργαστήριο δεν επαρκούσε για την διενέργεια της απαιτούμενης ανάλυσης (μικρό μέγεθος), η παρακολούθηση των Περιοχών Παραγωγής ΖΔΜ θεωρείται ανεπαρκής και πρέπει άμεσα να οδηγεί σε Λήψη Μέτρων ή σε αδυναμία Άρσης Μέτρων.

**Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ**

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΕΘΕΝΙΤΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΠΡΟΣ:

Περιφέρειες- Διευθύνσεις Κτηνιατρικής

1. Αν. Μακεδονίας Θράκης
2. Αττικής
3. Βορείου Αιγαίου
4. Ηπείρου
5. Κεντ. Μακεδονίας
6. Στ. Ελλάδα

Περιφερειακές Ενότητες- Τμήματα Κτηνιατρικής

1. Ημαθίας
2. Θεσσαλονίκης
3. Πιερίας
4. Σερρών
5. Χαλκιδικής
6. Έβρου
7. Ροδόπης
8. Καβάλας
9. Θεσπρωτίας
10. Πρέβεζας
11. Φθιώτιδας
12. Εύβοιας
13. Δυτικής Αττικής
14. Νήσων
15. Λέσβου

Έδρες τους

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών- Τμήμα Υγιεινής Τροφίμων
2. Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Θεσσαλονίκης
 - Τμήμα Μικροβιολογίας Τροφίμων Βιοχημικού και Φυσικοχημικού Ελέγχου Τροφίμων Καταλοίπων Ελέγχου Ζωοτροφών και Ειδικών Παθογόνων Μικροβίων
 - Τμήμα Παθολογίας Υδροβίων Οργανισμών Ελέγχου Θαλασσιών Βιοτοξινών και Τοξινών λοιπών υδάτων
3. Γραφείο Κτηνιατρικού Εργαστηρίου Κομοτηνής
4. Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Χαλκίδας
5. Τμήμα Κτηνιατρικό Εργαστήριο Καβάλας
6. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 - Τμήμα Βιολογίας
 - Εργαστηριακή Μονάδα Θαλασσιών Τοξικών Μικροφυκών